

Újpest, 1910. január 26. – Budapest, 1986. április 20.

Édesapja állami tisztviselő volt. Szülőhelyén, a Toldi utcai iskolában járt elemibe. A Könyves Kálmán Gimnáziumban érettségizett 1927-ben. Itt megkezdett tudatos irodalmi és nyelvi tanulmányait Pestre költözve az Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémián folytatta. Színinövendék társaival statisztált a Nemzeti Színházban. 1930-ban kapott oklevelet a Színiakadémián, ezt követően előbb ösztöndíjasa, majd 1931-ben Hevesi Sándor, később Márkus László igazgatósága alatt rendes tagja lett a Nemzeti Színháznak. Emellett beiratkozott a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára, magyar–francia szakra. Időnként a jelmeztervezésben is segédkezett a színházban. 1934-ben kiutazott Párizsba, s a színházi élményei mellett ott szövődött kapcsolatai hatására került visszatérése után kapcsolatba a hazai baloldali szervezetekkel. Részt vett a Történelmi Emlékbizottság szervezésében, valamint Pátzay Pál Petőfi-jelvényének tervezésében. Bejárta a Népszava szerkesztőségébe. Többek között Radnóti Miklós és József Attila tartoztak baráti köréhez. 1939-ben ismerte meg Losonczy Gézát, majd Kállai Gyulát, aki elvitte őt több baloldali rendezvényre. A harmincas évektől legális, féllegális és illegális irodalmi esteken vett részt. A vasasszakszervezet irodalmi matinéin, a Vigadó nagytermében klasszikus magyar költők estjein lépett fel, és bekapcsolódott a Hont Ferenc vezette baloldali színházi mozgalomba. Ennek keretében Gábor Miklóssal, Gobbi Hildával, Várkonyi Zoltánnal együtt lépett fel a Független Színpad előadásain (a Zeneakadémia kistermében), és József Attila, Petőfi Sándor, Ady Endre, Csokonai Vitéz Mihály, valamint Vörösmarty Mihály verseit szavalta. 1942 folyamán – a Független Színpad betiltása után újabb, legális lehetőséget keresve – a Népligetben folyamatosan játszották Molière Dandin Györgyét (a magyarra átültetett Duda Gyurit), amíg az előadásokat a rendőrség – kommunista propagandára hivatkozva – be nem tiltotta. 1944. március 19. után feleségével együtt illegalitásba kényszerültek. 1945 januárjában színésztársaival a pesti oldalon a Magyar – később Nemzeti – Színházban már matinét tartottak, majd Hont Ferencsel, Szendrő Ferencsel és Barcs Sándorral együtt szavalóesteket szerveztek a Vigadóban és a Zeneakadémián. 1944 júniusában vették fel a Magyar Kommunista Pártba. 1945 után első ténykedései közé tartozott, hogy a párton belül létrehozott, művészeti kollégiumokkal foglalkozó bizottságban a színészeket képviselte. Nagy erőfeszítéseket tett a színházi élet megindítása érdekében. 1945. április 2-án delegálták az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe, később 1949. május 15-én a Magyar Függetlenségi Népfront listáján, illetve 1958. november 16. és 1971. február 10. között a Hazafias Népfront budapesti listáján volt országgyűlési képviselő, 1967. március 19-én Budapest 21. számú egyéni választókerületében szerzett mandátumot. 1957. február 26-ától 1966. december 3-ig a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagja. 1945-ben a Nemzeti Színház igazgatója lett, Paulay Ede, Hevesi Sándor után a leghosszabb ideig – tizennyolc éven keresztül – volt a színház rendezője, igazgatója és színésze. 1962-től 1978-ig a Nemzeti főrendezője volt. 1947-től haláláig a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanára. 1982-ben a Nemzeti Színházat elhagyva egyik alapító tagja volt a Katona József Színház társulatának.